

УДК 342.924 (477)

Ю. Венгер,здобувач кафедри адміністративного, господарського права
та фінансово-економічної безпеки юридичного факультету
Сумського державного університету

ЩОДО ПЕРСПЕКТИВ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ СТАНДАРТИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Відповідно до Закону України від 17.05.2001 р. № 2408-III «Про стандартизацію» метою стандартизації є визначення суб'єктів стандартизації, впорядкування об'єктів стандартизації, діяльність із підвищення якості продукції, діяльність із підвищення ефективності виробництва, розвиток міжнародного співробітництва.

Є зрозумілим, що політика держави щодо регулювання діяльності у сфері стандартизації є важливим чинником та передумовою для входження економіки України до міжнародної та європейської економічної діяльності. Сучасний стан технічного прогресу, економічних та політичних можливостей встановлюють нові вектори розвитку як внутрішніх, так і зовнішніх економічних відносин. Тому важливо мати чітке розуміння вимог, які висуваються на законодавчому рівні до діяльності у сфері стандартизації.

Дослідженням та розробкою базових питань щодо діяльності у сфері стандартизації займаються науковці, серед яких можна назвати Н. Грушинську, В. Нагребельного, Ю. Касяненко, М. Клименко, К. Савчука, Н. Салухіну, П. Скрипчука, С. Цюцюру, В. Цюцюру, Ю. Шемшученко, О. Язвинську, Г. Якимчука та інших.

Мета статті – дослідити перспективи вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності у сфері стандартизації.

Діяльність у сфері стандартизації ґрунтується на досягненнях науки, техніки, практичному досвіді за участі

всіх зацікавлених сторін з урахуванням потреб суспільства. З її допомогою на підставі розроблених та прийнятих нормативних документів встановлюються правила й загальні принципи стосовно різних видів діяльності або їхніх результатів. Діяльність у сфері стандартизації є найбільш дієвим шляхом удосконалення виробничих та торгівельних відносин через зниження витрат та підвищення якості, конкурентоспроможності продукції.

У науці адміністративного права правове регулювання діяльності розглядається в контексті інструментальної теорії забезпечення механізму адміністративного права. Механізм адміністративно-правового регулювання визначається як система адміністративно-правових засобів (елементів), за допомогою яких здійснюється правове регулювання (упорядкування) суспільних відносин у сфері державного управління [1, с. 23]. Тому адміністративно-правове регулювання діяльності у сфері стандартизації можна визначити як вплив адміністративно-правових засобів на діяльність щодо встановлення положень, норм та вимог для їх багаторазового використання з метою підвищення конкурентоспроможності продукції, робіт та послуг.

Правові та організаційні засади стандартизації в Україні встановлюють Закон України від 17.05.2001 р. № 2408-III «Про стандартизацію» (далі – Закон), Закон України від 01.12.2005 р. № 3164-IV «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповід-

ням стандартизації діяльності, яка є монополією держави. Тим більш світова практика діяльності у сфері стандартизації має багато прикладів того, як недержавні організації проводять відповідну діяльність, а держава залишає за собою повноваження відносно контролю процедур у сфері стандартизації. Це такі недержавні організації: Britain Standardization Institute (Англія), Association Francaise de Normalisation (Франція), Deutsches Institut fuer Normung (Німеччина).

Умови членства України у Світовій організації торгівлі та наміри інтегруватися до Європейського Союзу потребують удосконалення національної системи стандартизації та приведення її у відповідність до європейської моделі, зокрема створення організаційних форм діяльності у сфері стандартизації відповідно до міжнародної та європейської практики. Із цією метою Міністерство економічного розвитку і торгівлі України 26.03.2014 р. подало в порядку законодавчої ініціативи для розгляду Верховною Радою проект Закону України «Про стандартизацію» (далі – Законопроект).

Нововведенням у Законопроекті щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності у сфері стандартизації є такі:

- утворення та функціонування єдиного національного органу стандартизації;
- удосконалення правових та організаційних засад національної стандартизації.

Законопроект передбачає, що функції національного органу стандартизації виконуватиме юридична особа публічного права, утворена центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері стандартизації (Кабінет Міністрів України). До повноважень національного органу стандартизації передаються організація та координація діяльності у сфері стандартизації, затвердження програми робіт зі стандартизації, прийняття та скасування національних стандартів,

утворення, припинення діяльності технічних комітетів стандартизації, представлення інтересів України в міжнародних та регіональних організаціях стандартизації та співробітництво з національними органами стандартизації інших держав (ст. 11 Законопроекту). Основною функцією центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері стандартизації, залишається здійснення контролю за дотриманням національним органом стандартизації процедур у сфері стандартизації відповідно до принципів, норм та вимог, установлених цим Законом, іншими нормативно-правовими актами та національними стандартами (ст. 10 Законопроекту).

Законопроект запроваджує два рівні стандартизації залежно від суб'єкта стандартизації: національні стандарти, прийняті національним органом стандартизації; стандарти й технічні умови, прийняті підприємствами, установами та організаціями (ст. 6 Законопроекту). З метою приведення процедури розроблення національних стандартів відповідно до міжнародної та європейської практики не допускається погодження проектів національних стандартів із державними органами (ст. 21 Законопроекту). Інтереси держави під час розроблення національних стандартів представлятимуть представники органів державної влади як члени відповідних технічних комітетів стандартизації (ст. 15 Законопроекту).

Таким чином, аналіз чинного законодавства держави Україна, думок провідних Українських науковців, набутий державою міжнародний досвід щодо діяльності у сфері стандартизації дає можливість зробити висновок, що Закон України від 17.05.2001 р. № 2408-III «Про стандартизацію» в існуючій редакції втратив свою актуальність.

Прийняття Верховною Радою України нової редакції Закону України «Про стандартизацію» на основі проекту Закону України від 26.03.2014 р. «Про стандартизацію» вдосконалив адміністративно-правове регулювання діяль-

ності у сфері стандартизації, створить нові організаційні форми діяльності у сфері стандартизації, що відповідають міжнародній та європейській практиці. На підставі Указу Президента «Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу» від 11.06.1998 р. № 615/98 Україна приймає участь у міжнародній співпраці в галузі технічного регулювання. Реалізація Законопроєкту стане міцною основою для подальшої міжнародної економічної інтеграції, створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом.

Ключові слова: стандартизація, суб'єкт стандартизації, об'єкт стандартизації, закон, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері стандартизації, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері стандартизації, національний орган стандартизації.

У статті досліджено правові засади та проаналізовані перспективи вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності у сфері стандартизації.

В статье исследованы правовые основы и проанализированы перспективы усовершенствования административно-правового регулирования деятельности в сфере стандартизации.

The article examines the legal framework and the prospects of improvement of administrative-legal regulation of activities in the field of standardization.

Література

1. Гончарук С.Т. Адміністративне право України. Загальна та Особлива частини : [навч. посіб.] / С.Т. Гончарук. – К. : Нац.

акад. внутр. справ ; Нац. акад. упр., 2000. – 239 с.

2. Салухіна Н.Г. Стандартизація та сертифікація товарів та послуг : [підручник] / Н.Г. Салухіна, О.М. Язвінська. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 334 с.

3. Великий енциклопедичний юридичний словник / за редакції академіка НАН України Ю.С. Шемшученка. – К. : Видавництво «Юридична думка», 2007. – 990 с.

4. Саранча Г.А. Метрологія, стандартизація, відповідність, акредитація та управління якістю : [підручник] / Г.А. Саранча. – К. : Видавництво «Центр навчальної літератури», 2006. – 668 с.

5. Клименко М.О. Метрологія, стандартизація і сертифікація в екології : [підручник] / М.О. Клименко, П.М. Скринчук. – К. : Видавничий центр «Академія», 2006. – 366 с.

6. Грушинська Н.М. Стандартизація, сертифікація та управління якістю : [підручник] / Н.М. Грушинська. – К. : КСУ, 2008. – 306 с.

7. Про стандартизацію : Закон України від 17.05.2001 р. №2408-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon1.rada.gov.ua.

8. Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності : Закон України від 01.12.2005 р. № 3164-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon2.rada.gov.ua.

9. Про підтвердження відповідності : Закон України від 17.05.2001 р. № 2406-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.

10. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.

11. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу : Указу Президента від 11.06.1998 р. № 615/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon4.rada.gov.ua.

12. Про стандартизацію : Проект Закону України від 26.03.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : rada.gov.ua.